

Pápar eiga dötur — mammur eiga synir

Hví skal kvinnumálið gerast til innanhýsis ósemju, sum kann lita uppalingina av børnunum, so tey eisini kunnu grava veitina djúpari, tá teirra tíð kemur?

Skriving hevur tikið seg upp um at Sosialurin ikki tók upp tilfar frá Altjóða Kvinnudegnum 8. mars, har KFS skipaði fyri í Norðurlandahúsinum.

Í Sosialinum hósdagin spyr Hanus Andreassen blaðkvinnuna á Sosialinum, hví hetta mál varð tagt burtur í blaðnum.

Randi Jacobsen, blaðkvinnu á Sosialinum svarar, at hon ikki vildi skriva um tiltakið, tí hon var í móti tí, sum fór fram í Norðurlandahúsinum.

— Alvaratos — er tað meiningin hjá blaðkvinnuni, sum Sosialurin rindar starvsfólkunum fyri?

— Um so er, so rindar Sosialurin blaðfólki fyri at sensurera veruleikan og sostatt eisini forðar hann fyri at veita almenninginum upplýsingar, sum fara fram í samfelagnum.

Randi Jacobsen riður so niðarlaga, at hon meinar, at konufólk ikki bert hava eitt undirliv! — Júst so, tær hava eisini ein heila, sum tær eins skyndsamliga sum menn duga at nýta — eitt nú til at gera sær sínar egnu áskoðanir um, hvat er rætt ella skeivt. M.a. eitt blað sum Sosialurin eigur at verða til taks við øllum upplýsingum, so kvinnur eisini kunnu gera sær sínar metingar um umhvørvið og tað, sum hevur áhuga fyri tí einstøku. Tað er ikki upp til blaðkvinnuna at meta um, hvat kvinnur hava gott ella ilt av. Lat tær sjálvur velja, og sýti teimum ikki upplýsingar, har tað ber til at fáa nakað itøkiligt tilfar til vega!

Dámar ikki hýsuflak

— Nú kundu vit samanberað arbeiðið hjá blaðkvinnuni við tað, sum ein flakakvinna fær løn fyri. Um flakakvinnan ikki dámar hýsuflak til matna, skal hon so sýta fyri at arbeiða hýsuflak á flakavirkinum?

— Tað er so mangt ein nýttist at gera, sum ikki nágreiniliga er í tráð við tað, sum ein persónliga er sannferdur um. Sjálvandi skal ein verða so trúgvur sær sjálvum sum gjørligt í øllum gerðarmálum, men ikki nýttist ein at verða so smásáur um sjálvan seg. Tað er altíð látturlikt, tá fólk taka seg sjálvan meira hátiðarligt enn medmenniskju síni. Men hetta er av sonnum at gera eina flugu til ein fil!

Alvarssamar avleiðingar

Kvinnustriðið er um 100 ára gamalt, men nú nýðast vit at taka hetta álvarsmál fyri fult, um tað ikki fullkomiliga skal fara fyri skeyti.

Trýst elvir til móttýrst, men um hetta verður veruleikin millum kvinnur innanhýsis, so fáa vit kvinnukúgan við lit!

Samfelagið er nú einferð myndað av mannfólki, sum smíða lógir og taka avgerð um tað, sum skal fremjast í framtíðini. Persónliga haldi eg, at tað hevði verið eitt betri samfelag, um kvinnur í størri tali fingi høvi at verða har, sum avgerðir og lógir verða gjørdar.

Vit liva í einum vælferðarsamfelag, og tað ber ikki til at gera beinleiðis uppreisur, tí menn — eins og kvinnur eru heft av tí, sum tey í felag ella hvør sær hava sett seg fyri.

Harafturimóti kundi ein hugsað sær eina friðarlaga loysn, har kvinnur fingi lika nógvar t.d. tingsessir, sum menn. Hetta kann gerast innanhýsis í politisku flokkunum, og tað er ótrúligt í 1986, at flokkarnir eru sløpnir undan at fremja kvinnukvotuna á hesum stigi!

Her liggur tann kanska mest álvarssami fressurin grivin. Politisku flokkarnir hava ikki fingið av-

bjóðingina enn. Teir sova í besta lag — og tað fara teir ivaleyst at gera so leingi, teir fáa frið.

Friðin fáa teir so sanniliga, so leingi sum kvinnur eru so ósamdar innanhýsis, at tær ikki kunnu góðtaka at meiningarnar eru eins nógvar, sum persónleikarnir eru. Álvarsemið er, at tær ikki kunnu semjast um nøkur mál, sum tær kunnu stríðast fyri í felag. Verða solidariskar, um eg kann nýta eitt fremmandað.

Pápar eiga dötur

Avleiðingin kann eisini hugsast at verða, at foreldur innanhýsis gerast ótrygg, tí samfelagið er so háttáð, at tey verða sett upp óti hvørjum øðrum. Tað kann eisini hugsast, at slík ósemja smittar børnini, sum síðan færa tað víðari, tá tey verða tilkomin.

Mammur eiga synir, men pápar eisini dötur og

upprunin í familjuni er sjálvsagt tann, at foreldrin eru eins góð við børnini, óansæð hvat kynið er. Í dag er ikki neyðugt at kenna seg mansligan, tí maðurin bert skal eiga synir. Hetta trongskygni eru vit tó komin burtúr. Gentur fáa somu útbúgving sum dreingir í størri mun enn áður, og tað er ikki ónatúrligt í dag.

Veikleikin er tó, at kvinnur ikki fáa somu virðing í mannfólkastervum, tá tað snýr seg um at finna bestu arbeiðsmegi. Her er frameftir galdandi, at menn fáa leiðandi störv — ikki tí teir hava bestu prógvini, men kanska tí teir verða tiknir fram um kvinnumsóknir, sum átti at verðið mett á jøvnum fœti. Ein lóggeva, sum t.d. tann í Danmark um prioritering av dygd — ikki í kyni, men í arbeiðsgóðsku, hevði m.a. forðað fyri, at líkarætturin verður skúgvaður til viks.

Kvinnur, sum veruliga gera eitt arbeiði fyri at bróta slóg fyri slíkum, eiga alla virðing uppiborna. Bert harmiligt at veitin millum útbúnaðar kvinnur og tær minni mentu, er vorðin so stór. Tað er kanska eisini torført at samskipa helvtina av fólkunum í landinum, tá tað sæst, hvussu illa hin helvtin hevur við at semjast. Men hví nýta somu bardagahættir sum teir?

Tað verður m.a. gjørt í heilaga navni kvinnufriðgerðarnar og sum aftur og aftur kann nýtast sum amboltur í mannsamfelagnum.

Ballaðar inn í vatt

— Higartil hava politisku flokkarnir gjørt hópín at siga kvinnum, at tær eru ótryggar og duga ikki at bera síni mál fram. Fyri nøkrum árum síðan var so snildisligt farið fram, at flokkarnir skipaðu fyri kvinnutingi.

Hetta var gjørt — varð sagt kvinnum, tí tær ikki tordu at lata munnin upp, tá menn vóru til staðar. Á kvinnutingi kundu tær siga og gera sum tær vildu, tí eingin maður hoyrði ella sá tær!

— Eftir mini meting ein misálitisvátan til allar kvinnur í Føroyum! Síðan komu tiltøkini altjóða kvinnudagin 8. mars. Har skuldu menn heldur ikki hava atgongd, tí so skemtaðu og tosaðu kvinnurnar ikki so natúrligt, tí menn teirra vóru til staðar!

Um ætlanin er at kvinnur bert kunnu verða natúrligar tá tær eru einsamallar, hvussu kunnu tær so aktivt taka lut í samfelagsmálum, har tær undir øllum umstøðum nýðast at tosa við menn?

— Eftir mínum tykki

enn ein misálitisvátan — bæði fyri menn og kvinnur!

Gev monnum innlit í tykkara heimi

— Serliga leiðiligt var tað at skipa fyri kvinnumseminar, har kvinnumál seriest vóru lögð fram, men sum menn ikki fingi atgongd til.

— Tað er minst lika so neyðugt at siga monnum frá, hvussu kvinnur hugsa og arbeiða. Hvussu tær hava tað í gerandisdegnum og hvussu fram skal farast fyri at stöðan kann broytast til tað betra.

At avbyrgja kvinnumálið so burturav í árinum 1986 er heilt burturvið og gravar bert veitina enn breiðari, enn hon hevur verið higartil.

At so einstaklingar koma fram og seta niður á tað, sum veruliga fór fram og skúgva tiltakið til viks uttan at skeita eftir tí, er bert enn eitt vápn sum kvinnur nýta hvør móti aðrari.

Hvør fær ágóðan av hesum stríðnum er ikki neyðugt at nevna. Tað vita vit.

Dagny Joensen
blaðkvinnu

Ein vinarlig rættleiðing

Eg loyvi mær at koma við eini rættleiðing í sama blaði fyri at sleppa undan fleiri misskiljingum.

Sosialurin bar fleiri tíðindi um tiltakið hjá kvinnum. Men aftaná kom einki. Hvørki í Sosialinum ella hinum bløðunum. Ein orsök kann vera, at meginparturin av blaðfólkunum og fotografunum eru mannfólk. Eingin luttakari hevur heldur sett nakað upp á prent.

At tosa um sensur í hesum forinum á Sosialinum er burturvið. Tað er altíð ein spurningur um at velja evni at skriva um. Nógvar verður ongantíð umrøtt.

Hvør hevur rætt at hava sína áskoðan. Sjálv dugi eg ikki at siggja nakran mótsetning millum kvinnur við útbúgving og kvinnur uttan útbúgving. Kvinnur sum heild kunnu heldur ikki koyrast í ein ból. Men summar kvinnur hava eitt mál, aðrar eitt

annað. Annars er tað óført, at vit eru samdar um, at tað onga leið fer at steingja annað kynið úti.

Eg havi ikki lagt upp til nakað stríð. Men eg

loyvdi mær at siga mína hugsan, tá eg fekk ábreiðslur.

Randi